

Даниял кітабы — Жүз тоқсан жетінші бөлім

Пайғамбарлықтың өрістеуі: Мәсіхтің екінші рет жинауы және Аян баянындағы исламның эсхатологиялық рөлі

Jeff Pippenger

2024-04-29

Енді біз жеті күн күркірі бейнелейтін оқиғалардың бірі — Мәсіхтің Өз халқын екінші рет жинау ісі екенін анықтап отырмыз; Ол бұл іске 2023 жылдың шілде айында кірісті. Миллершілдер тарихы бұл істің хабардың аясында Исламның соғысы фон ретінде тұрған жағдайда жүзеге асатынын айқындайды.

Бұл хабар — сынақ мерзімі жабылардың дәл алдында мөрі ашылатын Иса Мәсіхтің Аяны, бірақ сол хабар үшінші қасіреттің хабары арқылы жеткізіледі (оның аясында беріледі). Дәл Жаратқан Ие 1849 жылы Өз қолын екінші рет созып жатқан кезде, Уайт қарындас Исламның нышаны болып табылатын қаһарланған халықтардың шайқалуы туралы пікір білдіріп жатқан еді.

«1848 жылғы 16 желтоқсанда Жаратқан Ие маған аспан күштерінің шайқалуы туралы аян берді. Мен Жаратқан Иенің Матай, Марк және Лұқа жазған белгілерді келтіргенде “аспан” дегенде аспанды меңзегенін, ал “жер” дегенде жерді меңзегенін көрдім. Аспанның күштері — күн, ай және жұлдыздар. Олар аспанда билік жүргізеді. Жердің күштері — жерде билік жүргізетіндер. Аспанның күштері Құдайдың даусымен шайқалады. Сонда күн, ай және жұлдыздар өз орындарынан қозғалады. Олар жойылып кетпейді, бірақ Құдайдың даусымен шайқалады.

«Қараңғы, қалың бұлттар көтеріліп, бір-бірімен соқтығысты. Ауа қабаты айырылып, кейін серпіліп ашылды; сонда біз Ориондағы ашық кеңістік арқылы жоғары қарай қарай алдық, сол жерден Құдайдың даусы шықты. Қасиетті Қала сол ашық кеңістік арқылы төмен түседі. Мен жердің күштерінің қазір шайқалып жатқанын және оқиғалардың рет-ретімен келетінін көрдім. Соғыс, және соғыс туралы қауесеттер, қылыш, ашаршылық және індет әуелі жердің күштерін шайқайды, содан кейін Құдайдың даусы күнді, айды және жұлдыздарды, сондай-ақ осы жерді де шайқайды. Мен Еуропадағы күштердің шайқалуы, кейбіреулер үйрететіндей, көктегі күштердің шайқалуы емес, қайта ашулы халықтардың шайқалуы екенін көрдім». Early Writings, 41.

Тарихшылар 1848 жылы Еуропа халықтарын дүр сілкіндірген нәрсе ислам әскерлерінің әрекеттері болғанын растайды, өйткені пайғамбарлық тұрғыдан олар халықтарды қаһарлантатын күш ретінде бейнеленген. Жаратқан Иенің 1840 жылдан 1844 жылға дейінгі тарихта Өз қолын екінші рет созуының алғашқы куәлігінде Түн Жарымындағы Айқай хабары Эксетер лагерлік жиналысына жетті. Сол жерден 1844 жылдың 22 қазанына дейін бұл хабар Америка Құрама Штаттарының шығыс жағалауы бойымен теңіз тасқыны тәрізді жайылды. Сол қозғалыс Мәсіхтің Иерусалимге салтанатты кіруі арқылы алдын ала бейнеленген болатын, ал Мәсіхті Иерусалимге алып кірген есек еді.

Түн ортасындағы айқайдың хабары Иса Мәсіхтің Аяндағы бүкіл пайғамбарлық хабарын білдіреді, бірақ бұл Аян үшінші қасіреттің Исламы халықтарды қаһарландырған аясында орналастырылған, өйткені Иса Мәсіхтің Аяны болып табылатын хабарды алып жүретін — Исламның өзі. Иса — Яһуда руының Арыстаны, әрі Ол «есек» туралы хабармен ажырамас байланыста.

Яһуда, сен — бауырларың мадақтайтын солсың; қолың жауларыңның желкесінде болады; әкеңнің ұлдары алдында тағзым етеді. Яһуда — арыстанның күшігі; олжадан, ұлым, сен жоғары көтерілдің; ол еңкейіп, арыстандай шөкті, һәм кәрі арыстандай жатты; оны кім тұрғыза алар? Шило келгенше, Яһудадан аса таяқ кетпейді, һәм оның аяқтарының арасынан заң шығарушы айырылмайды; халықтардың жиналуы да соған болады. Ол құлынын жүзім сабағына, һәм есегінің құлынын таңдаулы жүзімге байлайды; киімдерін шарапта, һәм жамылғыларын жүзімнің қанында жуады. Оның көздері шараптан қызыл, һәм тістері сүттен ақ болады. Жаратылыс 49:8–12.

«Халықтың жиналуы» Яһуда арқылы жүзеге асады. Мәсіх, Яһуда ретінде, сондай-ақ «Жүзім сабағы», ал «таңдаулы жүзім сабағы» «есектің құлынына» байланған. Оның «киімдері» «шарапта» жуылған, ал ол «жүзімнің қаны» еді. Мәсіх Өз қанын Гетсиманияда, қан терлеген кезде, төге бастады, ал Гетсимания «зәйтүн сығымы» дегенді білдіреді. Гетсиманиядан айқышқа дейін Ол барлық адамдарды Өзіне жинау үшін Өзінің қымбат қанын төкті.

Енді осы дүниенің үкімі болып жатыр; енді осы дүниенің әміршісі сыртқа қуылады. Ал Мен жерден жоғары көтерілгенімде, барлық адамдарды Өзіме тартамын. Ол мұны Өзінің қандай өліммен өлетінін білдіріп айтты. Жохан 12:31–33.

Мәсіхтің барлық адамдарды Өзіне тарту ісі екі сатылы үдеріс, өйткені Ол әуелі “Исраилдің қуғындалғандарын” жинайды, содан кейін оларды Өзінің басқа отарын тарту үшін ту ретінде қолданады.

Мен жақсы Бағушымын; өз қойларымды білемін, және менікі болғандар Мені біледі. Әкем Мені қалай білсе, Мен де Әкені солай білемін; және қойлар үшін жанымды қиямын. Сондай-ақ Менің осы қорадан емес басқа да қойларым бар; оларды да әкелуім керек, және олар Менің даусымды естиді; сонда бір қора, бір Бағушы болады. Жохан 10:14–16.

Жүз қырық төрт мың — Оны танитын “қойлар”. “Басқа қойлар” — туды көріп, үнін естіген кезде Бабылдан шығатын Оның отары. Ол Өз туын көтермей тұрып, яғни Өз қойларын көтермей тұрып, әуелі оларды екінші рет жинайды. Қасиетті тарихтың сол желісі Даниялдың он бірінші тарауындағы он үшінші мен он бесінші аяттарға сәйкес келеді, сондықтан қырқыншы аяттың жасырын тарихымен де сәйкеседі. Ол қырық бірінші аяттағы жексенбілік заңның дәл алдында орын алатын, азғын протестант мүйізінің, азғын республикалық мүйіздің тарихының және Тирдің жезөкшесінің келуінің аясында өтетін шынайы протестант мүйізінің желісін білдіреді. Шынайы протестант мүйізінің желісі жүз қырық төрт мың мөрленетін тарихты да, сондай-ақ хабарды да білдіреді.

«Исраилдің жер аударылғандары» Еремия айқындаған «мысқылдаушылар жамағатына», яки Жохан Аян кітабының екінші және үшінші тарауларында Смирна мен Филадельфия қауымдарына жолдаған сөзінде «Шайтанның синагогасы» деп атаған топқа қарама-қарсы бір желіні білдіреді. Филадельфиялықтар Аян кітабының жетінші тарауындағы «жүз қырық төрт мыңды» бейнелейді, ал Смирна — сол тараудағы санына жету мүмкін емес «ұлы көпшілік». Соңғы күндердегі құтқарылғандардың осы екі тобы өтірік айтатындармен, өздерін Құдайдың халқымыз деп мәлімдейтін, өйткені өздерін яһудилерміз дейтін, әрі Шайтанның синагогасындағылармен дауда тұр.

Шынайы протестанттық мүйіздің желісі олардың өздері мен сол кезде жанай өтіліп жатқан бұрынғы келісім халқының арасында болып тұрған даудан тұрады. Сол бір тарихтың өзінде адалдар да жолдан тайған протестантизм мен католицизм желісімен дауда болады. Осы үш діни құрылым шынайы протестанттық мүйіз желісінің ішіндегі микродеңгейде айдаһарды, аңды және жалған пайғамбарды бейнелейді.

«Мен атаулы шіркеуді және атаулы адвентистерді, Яһуда сияқты, өз ықпалын алып, шындыққа қарсы шығу үшін бізді католиктерге сатып кететінін көрдім. Сонда әулиелер католиктерге онша мәлім емес, көзге түсе бермейтін халық болады; бірақ біздің сеніміміз бен әдет-ғұрпымызды білетін шіркеулер мен атаулы адвентистер (өйткені олар сенбі күні үшін бізді жек көрді, себебі оны теріске шығара алмады) әулиелерді сатып кетіп, оларды халықтың қаулыларын елемейтіндер ретінде католиктерге хабарлайды; яғни, олар сенбіні сақтап, жексенбіні елемейді». Spalding and Magan, 1, 2.

Біз бұл үзіндімен бұрын да айналысқанбыз, әрі солай ете отырып, Уайт ханым бұл сөздерді жазған кезде “атымен ғана шіркеу” деген тіркес пен “атымен ғана адвентист” деген тіркестің басқа мағынасы мен қолданылуы болғанын анықтадық. Алайда пайғамбарлар өз тарихынан гөрі соңғы күндер үшін көбірек сөйледі, сондықтан бұл үзіндіде соңғы күндердегі атымен ғана шіркеу — жолдан тайған протестантизм болмақ. “Атынан ғана” деген сөз “тек атауы бойынша” дегенді білдіреді.

«Протестант» деп аталып жүрген шіркеу 1844 жылы Римге қарсы наразылық білдіруін доғарды, өйткені олар сенім арқылы Қасиеттілердің Қасиеттісіне кіруге қарсы шықты; сол жерде олар жетінші күнгі сенбі құлшылықтың дұрыс күні екенін тани алар еді. Оның орнына олар католицизмнің белгісі болып табылатын күнге табынуды сақтап қалды. Егер сен Рим шіркеуі өз билігінің белгісі ретінде қайта-қайта айқындап келген нышанын, яғни Киелі кітаптағы құлшылық күнін жетінші күнгі сенбіден жексенбіге өзгерту құқығын, қабылдаған болсаң, онда «Протестант» сөзінің жалғыз анықтамасы болып табылатын Римге «қарсылық білдіру» мүмкін емес.

«Адвентистпізбін» деп өзін Жетінші күн адвентистері деп жариялайтындарды айтады, бірақ олар сондай-ақ өзінің мойындаған сеніміне опасыздық жасаған шәкірттің белгісі болып табылатын Яһудамен де теңестіріледі. Жетінші күн адвентистерінің атаулы шіркеуі «әулиелерді» жек көретін болады, сонда сол әулиелер «көзге түспейтін халық» болады. Олар көзге түспейтін әулиелерді «сенбі күні үшін», өздері «теріске шығара алмайтын» ақиқат үшін жек көреді. Уайт ханымның тарихындағы сенбі ақиқаты жетінші күнгі сенбі

еді, бірақ ол соңғы күндердегі теріске шығаруға болмайтын сенбі ақиқатының бейнесі болып табылады, ал ол — 1863 жылы лаодикиялық Жетінші күн адвентизмі өзінің бүлігінде алғаш рет қабылдамай тастаған ілім. Сол ілім Уильям Миллер алғаш ашқан тұғырлы ақиқат еді, әрі ол Еремиядағы ескі жолдар арқылы бейнеленгендей, атаулы адвентистер жүруден бас тартатын адвентизмнің негіз қалаушы ақиқаттарын білдіреді. Сол сенбі ақиқаты — Леуіліктер кітабының жиырма алтыншы тарауындағы «жеті уақыт».

Филадельфия мен Смирнадан құралған шынайы протестантизмнің желісі Яһуда ретінде бейнеленгендер тарапынан сатқындыққа ұшырайды. Яһуда Исаны үш рет сатып кетуге келісім жасады, осылайша айқышта алдынан келіп, сонда аяқталған үдемелі сатқындықты анық көрсетеді. Даниялдың он бірінші тарауының он алтыншы аяты айқыштың нышаны болған жексенбілік заңды бейнелейді. Сондықтан он алтыншы аяттағы жексенбілік заңға, ол сондай-ақ қырық бірінші аяттағы жексенбілік заң болып табылатын, алып баратын аяттарда соңғы күндердің әулиелеріне үш сатылы сатқындық түсіріледі. Бұл сатқындық Ие Өзінің соңғы күндердегі туын екінші рет жинап жатқан кезеңде орын алады.

Сол күні Есейдің тамыры халықтарға ту болатын болады; басқа ұлттар соған ұмтылатын болады; әрі Оның тыныштығы салтанатты болады. Сол күні Жаратқан Ие Өз халқының аман қалған қалдығын Ассурдан, Мысырдан, Патростан, Куштан, Еламнан, Шинардан, Хаматтан және теңіз аралдарынан қайтарып алу үшін Өз қолын екінші рет созатын болады. Сонда Ол халықтар үшін ту көтеріп, Израилдің қуылғандарын жинайды және Яһуданың бытырап кеткендерін жердің төрт бұрышынан қосады. Сондай-ақ Ефремнің қызғанышы жойылып, Яһуданың қарсыластары құриды: Ефрем Яһудаға қызғанбайтын болады, ал Яһуда Ефремге қысым көрсетпейтін болады. Бірақ олар батысқа қарай філістірлердің иығына қонып ұшады; шығыстағыларды бірге тонайды; Едом мен Моабқа қолдарын салады; ал Аммон ұлдары оларға бағынатын болады. Ишая 11:10–14.

Ишая осы үзіндінің тарихи жағдайын оныншы аятта «сол күні» деген тіркеспен айқындайды. Демек, бұл «күн» оныншы аяттың алдындағы аяттарда анықталған. «Сол күннің» қашан екенін айқындауға мүмкіндік беретін осы нақты пайғамбарлық баяндауды кері қарай қадағалағанда, біз оныншы тараудың бірінші аятына келеміз.

Әділетсіз жарлықтар шығаратындарға, әрі өздері белгілеп қойған зұлымдықты жазатындарға қасірет! Ишая 10:1.

Уайт әпке бұл аяттағы «әділетсіз жарлықты» жуық арада қабылданатын жексенбілік заң ретінде айқындайды:

«Дура жазығында алтын мүсін қалай орнатылса, сол сияқты пұттық сенбі де орнатылды. Вавилон патшасы Набуходоносор осы мүсінге тағзым етіп, оған табынудан бас тартқандардың бәрі өлтірілуі тиіс деген жарлық шығарғаны сияқты, жексенбілік мекемені қастерлемейтіндердің бәрі түрмеге қамалып, өліммен жазаланатыны туралы да жарлық жарияланатын болады. Осылайша Жаратқан Иенің сенбісі аяқ асты етіледі. Бірақ Жаратқан Ие: “Әділетсіз жарлықтар шығарып, ауыр езгіні заңдастырып жазатындарға қасірет!” — деп мәлімдеді [Isaiah 10:1]. [Zephaniah 1:14–18]» Manuscript Releases, volume 14, 92.

Жаратқан Иенің Өз халқын екінші рет жинауының мәнмәтіні таяп келе жатқан жексенбілік заң дағдарысының тарихына орналастырылған, өйткені Ишая оныншы тараудың он екінші аятында Жаратқан Ие әділетсіз жарлыққа — яғни жексенбілік заңға — байланысты Өзінің атқарушы сотын әкелместен бұрын, Өз халқының арасында бір істі аяқтайтыны туралы айтады.

Сондықтан Жаратқан Ие Сион тауы мен Иерусалимде Өзінің бүкіл ісін орындап болған кезде, Мен Ассур патшасының паң жүрегінің жемісін де, оның тәкаппар көзқарасының даңқын да жазалаймын. Ишая 10:12.

Жексенбілік заң кезінде папалықтың жазалануы басталардан бұрын Жаратқан Ие «Сион мен Иерусалимге қарсы» жүзеге асыратын «іс» — бір жүз қырық төрт мыңды мөрлеу. Езекиел кітабының тоғызыншы тарауында хатшының сиясауыты бар адам Иерусалимнің ішін аралап өтіп, «елде» және қауымда жасалып жатқан жиіркенішті істер үшін «күрсініп, зар еңірейтіндердің» маңдайына белгі қояды. Сол іс Жаратқан Иенің Исраилдің қуғындалғандарын екінші рет жинау үдерісін де қамтиды. Ол оларды жердің төрт бұрышынан жинайды, ал «жердің төрт бұрышы» сегіз географиялық аймақпен бейнеленеді. Сегіз — аңның мүсінінің сынақ үдерісінің нышаны; осы арқылы байрақ болатындардың соңғы рет жиналуы аңның мүсініне қатысты сынақ жер бетінде жүзеге асырылып жатқан кезеңде өтетіні айқындалады.

“Ефремнің” “Яһудаға қызғаныш етпеуі, ал Яһуданың” “Ефремді қинамауы” арқылы бейнеленген бірлік Яһуданың қарсыластары кесіліп тасталған кезде жүзеге асады. Пайғамбарлық тұрғыдан алғанда, Яһуда арқылы, не шайтанның синагогасы, не келемеждеушілердің жиналысы, не Миллерит тарихындағы протестанттар, не Мәсіхтің тарихындағы яһудилер арқылы бейнеленген бұрынғы келісім халқы алғашқы түңілу кезінде “кесіліп тасталады”. Еремия дәл сол тарихты бейнелегенде, оған келемеждеушілердің жиналысына ешқашан қайта оралмауы бұйырылды, бірақ егер олар тәубеге келуді таңдаса, оған қайта орала алатын еді.

2020 жылғы 18 шілдеден бастап жексенбілік заңға дейін Жаратқан Ие соңғы күндердегі Өз халқын екінші рет жинайды. Ол оларды бүкіл дүниежүзінен, Яһуда мен Иерусалимге қатысты бүкіл ісін аяқтап жатқан кезеңде, жинайды. Сол мөр басылу уақытында Құдайдың соңғы күндердегі халқы көзге түспейтін болады, бірақ соған қарамастан, олардың ісіне қарсы тұратын үштік одақпен бетпе-бет келеді.

Католицизм — үшжақты одақтың аңы, ал оның қыздарының бірі — Сестра Уайт атағандай, атаулы шіркеу табы. Олар жалған пайғамбарды білдіреді. Яһуда арқылы бейнеленген атаулы Лаодикеялық адвентистер осы бейнелеуде айдаһар болып табылады. 1863 жылғы бүлік ежелгі Исраилдің бірінші Қадеште болған бүлігі арқылы бейнеленген; сол кезде олар Ешу мен Қаләбтің хабарын қабылдамай, Мысырға қайта оралуды таңдады. Мысыр — айдаһардың нышаны.

Адам ұлы, Мысыр патшасы перғауынға қарсы жүзінді бұр да, оған қарсы және бүкіл Мысырға қарсы пайғамбарлық ет: сөйлеп, былай де: Тәңір Ие мынаны айтады: Міне,

Мен саған қарсымын, Мысыр патшасы перғауын, өзендерінің ортасында жатқан ұлы айдаһар, сен: «Өзенім өзімдікі, мен оны өзім үшін жасадым»,— дегенсің. Езекиел 29:2, 3.

Қадештегі бүлік Мысырдан шығарылған, таңдап алынған халықтың қабылданбай тасталуына және өліміне алып келген сынақ үдерісіндегі оныншы сынақты білдірді; әрі ол 1844 жылғы 22 қазанда филадельфиялық миллериттік адвентизмнің басына түскен сынақ үдерісінің соңғы сынағын бейнелеп, 1863 жылғы бүлікпен аяқталды. Ежелгі Израил тарихының ең ақырында яһудилер: «Мынаны алып кет, алып кет, айқышқа шегеле Оны»,— деп айқайлады. Пилат оларға: «Патшаларыңды айқышқа шегелейін бе?»— дейді. Бас діни қызметкерлер: «Біздің патшамыз Қайсардан басқа ешкім емес»,— деп жауап берді. Алғашқы бүлікте де, соңғы бүлікте де бұрынғы келісім халқы айдаһардың бір нышанын (Мысыр мен пұтқа табынушы Римді) өз патшасы ретінде танып алуды таңдады.

2020 жылғы 18 шілдеде «Яһуданың қарсыластары» «кесіліп тасталды», әрі жүз қырық төрт мыңның ғибадатханасы орнатылды. Қалғаны — Келісімнің Хабаршысы кенеттен Өз ғибадатханасына келердің алдында, сол ғибадатхананың тазартыла түсуі ғана еді. Миллерит тарихының ғибадатханасы 1798 жылдан 1844 жылға дейін қырық алты жыл ішінде тұрғызылды. 1844 жылғы 19 сәуірдегі алғашқы көңіл қалушылықта протестанттар кесіліп тасталып, мазақ етушілер жиналысы, Римнің бір қызы, Шайтанның синагогасының бір бөлігіне айналды. Сол уақыттан бастап 1844 жылғы 22 қазанға дейін адалдардың Мәсіхтің соңынан Ең Қасиетті Орынға еруінің алдында тазарту үдерісі жүрді, осылайша Ол Өзінің Құдайлық болмысын олардың адамдық болмысымен біріктіру ісін жүзеге асырсын.

Шынайы протестанттық мүйіздің тарихы — әділетсіз жарлықтың дәл алдында екінші рет жиналатын, Құдай Өзінің өзге отарын Бабылдан шақырып шығару үшін қолданатын ту болулары үшін жиналатын сол мүйіздің тарихы — сол бір кезеңде жүзеге асады; дәл сол кезеңде безген республикалық және протестанттық мүйіздер рухани азғындық жасап, өзара қосылып, осылайша бір тәнге, немесе бір ғибадатханаға айналады, ал бұл — аңның бейнесі. Сонымен бір мезгілде Құдайдың ғибадатханасы Мәсіхтің бейнесін қалыптастырып жатады.

Бұл зерттеуді келесі мақалада жалғастырамыз.

Жаратқан Иеден Еремияға келген сөз мынау: «Жаратқан Иенің үйінің қақпасына барып тұр да, сол жерде осы сөзді жариялап, былай де: “Уа, Яһуда жұртының бәрі, Жаратқан Иеге құлшылық ету үшін осы қақпалардан кіретіндер, Жаратқан Иенің сөзін тыңдаңдар! Израилдің Құдайы, Әскерлер Иесі Жаратқан Ие былай дейді: жолдарың мен істеріңді түзетіндер, сонда Мен сендерді осы жерде мекендетемін. ‘Жаратқан Иенің ғибадатханасы, Жаратқан Иенің ғибадатханасы, Жаратқан Иенің ғибадатханасы — міне осылар’,— деп, жалған сөздерге сенбеңдер. Егер шынында да жолдарың мен істеріңді түзетсеңдер; егер адам мен оның көршісінің арасында әділ үкімді толық орнатсаңдар; егер жатжерлікті, жетімді және жесірді еzbесеңдер, осы жерде жазықсыз қан төкпесеңдер, әрі өздеріңе зиян келтіретін өзге тәңірлердің соңынан ермесеңдер, онда Мен сендерді осы жерде, ата-бабаларыңа мәңгілікке берген жерде, мекендетемін. Міне, сендер пайда келтірмейтін жалған сөздерге сеніп жүрсіндер. Ұрлап, кісі өлтіріп, неке

адалдығын бұзып, жалған ант беріп, Бағалға хош иісті зат түтетіп, өздерің білмейтін өзге тәңірлердің соңынан еріп, содан кейін Менің атыммен аталған осы үйге келіп, Менің алдымда тұрып: ‘Біз осы барлық жиіркенішті істерді істеу үшін құтқарылдық’,— дейсіңдер ме? Менің атыммен аталған осы үй сендердің көздерінде қарақшылардың апанына айналды ма? Міне, оны Мен Өзім де көріп тұрмын, — дейді Жаратқан Ие.”»

Бірақ енді Менің атым алғаш орнатылған Шилодағы орныма барыңдар да, халқым Израилдің зұлымдығы үшін Менің оған не істегенімді көріңдер. Ал енді сендер осы істердің бәрін істегендіктен, — дейді Жаратқан Ие, — Мен сендерге ерте тұрып қайта-қайта айттым, бірақ сендер тыңдамадыңдар; Мен сендерді шақырдым, бірақ сендер жауап бермедіңдер; сондықтан Мен Өзім атыммен аталған, сендер арқа сүйейтін осы үйге де, сендерге және ата-бабаларыңа берген осы орынға да, Шилоға істегенімдей істеймін. Сондай-ақ Мен сендерді көз алдымнан қуып тастаймын, Ефремнің бүкіл ұрпағын, барлық бауырластарыңды қалай қуып тастаған болсам, солай. Сондықтан сен бұл халық үшін сиынба, олар үшін жалбарыну да, мінажат та көтерме, Маған ара түспе; өйткені Мен сені тыңдамаймын. Яһуданың қалаларында және Иерусалимнің көшелерінде олардың не істеп жүргенін көрмейсің бе? Еремия 7:1–17.